

Vinkit julkaistu alun perin hankkeen kotisivuilla koronakevään ajanvietteeksi. Osa kampanjasivuista saattaa ajan myötä lakata päivittymästä, mutta niiden aiheet ovat pysyvät tärkeinä myös tulevaisuudessa ja niistä on saatavilla koko ajan uutta tietoa.

Linkkivinkkejä

- SITRAn [Elämäntapatesti](#)

Jos haluaa vähentää omassa arjessa syntyviä päästöjä, pääsee hommassa alkuun selvittämällä oman hiilijalanjälkensä. Testi havainnollistaa myös sen, mistä hiilijalanjälkemme koostuu. Mitä kaikkea asuminen, liikkuminen, ruoka ja kulutus pitävät sisällään – ja millainen vaikutus pienillä ja vähän suuremmilla muutoksilla on hiilijalanjälkeen? Laskureita löytyy useita erilaisia, kokeilla kannattaa myös SYKEN [ilmastodieetti](#)-laskuria, jossa pääsee hiukan yksityiskohtaisemmin perkaamaan omaa arkeaan.

Lappeenrannan-Lahden teknillisen yliopiston YLElle laatimalla [ilmastolaskurilla](#) pääset puolestaan kokeilemaan, millä keinoin voit vähentää ilmastokuormaasi, ja minkä verran.

- [Aurinkosähköä kotiin](#)-kampanja

Sivustolta näet [laskurilla](#), minkä kokoinen aurinkosähköjärjestelmä sinulle sopisi ja kuinka useampi kotitalous voisi hommata paneelit [yhteishankintana](#). Lisäksi sivustolla on kattavasti perustietoa järjestelmän hankintaa suunnitteleville sekä eri toimittajilta pyydetyt tarjoukset esimerkkikohteille, kuten omakotitalolle. [Tarjousvertailun](#) kautta onnistuu kätevästi myös tarjouspyyntöjen lähetyksen valitsemillesi toimittajille.

- [Öljystä uusiutuviin](#)-kampanja

Sivusto tarjoaa tietopaketin kaikille öljylämmityksestä luopumista suunnitteleville. Sivustolta löydät perustietoa [lämmitysjärjestelmistä](#), voit laskea, paljonko öljylämmityksestä luopumalla säästää ja pyytää yrityksiltä [tarjouksia](#) maalämpö- ja vesi-ilmalämpöpumppu-urakoista. Sivustolta löydät myös tietoa ARAn myöntämästä [energia-avustuksesta](#).

Vinkkejä arjen ilmastotekoihin

- **1. vinkki: Biohiilettyksellä maanparannusainetta puutarhaan!**

Pihan ja puutarhan kevätsiivouksessa kertyy paljon mm. kuivia risuja. Sen sijaan, että ne polttaisi, voi kokeilla biohiiletystä. Tässä kuvalliset ohjeet ja linkit pariin videoon. Niiden avulla biohiiletystä voi lähteä kokeilemaan!

Huom. [Muista aina varmistaa, ettei metsäpalovaroitus ole voimassa](#) – Metsäpalovaroituksen ollessa voimassa, kaikki avotulen teko on kiellettyä!

[Biohiiletys kuvallinen ohje](#)

- **2. vinkki: Villiinny villiyrteistä, hurahda hortoiluun!**

Kohta niitä taas löytyy, nimittäin villiyrtejä. Kevät ja alkukesä on hortoilun kuuminta sesonkia! Villivihannekset ja -yrtit ovat todellista superfoodia sekä lähiruokaa – ja tarjolla aivan ilmaiseksi. Lisää lajeja ja tietoa niiden tunnistamisesta ja käytöstä löytyy esimerkiksi Arktiset Aromit ry:n [sivuilta](#)

Googlaamalla ”villivihannesreseptit” löytyy valtava määrä kiinnostavia ja kokeilemisen arvoisia herkkuja! Villiyrtejä voi myös pakastaa talven varalle.

Älypuhelimien voi myös ladata kasvien tunnistusta helpottavia ilmaisia sovelluksia. Esimerkiksi Play Kaupasta löytyy Android-puhelimiin helpokäyttöinen PlantSnap-sovellus (englanniksi).

- **3. vinkki: Herää komposti!**

Biojättekomposti jäätyy helposti talven aikana, mutta kohta on aika herätellä se jälleen toimintaan. Syksyllä tyhjennetty komposti on talven aikana täytynyt sinne viedystä biojätteestä, jonka hajoaminen on jossain vaiheessa ensin hidastunut ja lopulta pysähtynyt lämpötilan laskun seurauksena – mutta ei hätää!

Kompostointiprosessi vaatii käynnistyäkseen energiaa. Kuivikkeen käytössä ei kannata säästellä ja uutta kompostoitavaa pitää tuoda säännöllisesti ja tarpeeksi usein. Esimerkiksi tyypeä sisältävä talvikuivike auttaa kompostin herättelyssä, sillä typen avulla lämpötila saadaan nousemaan.

Kylminä aikoina liika märkyys on kompostoitumiselle suuri uhka, mutta herättelyä varten voi kompostin päälle kipata kiehuvan veden ja kuivikkeen sekoitusta, sekoittaa pintakerrosta ilmapaksi ja lisätä vielä päälle kunnon kerroksen kuiviketta. Myös kuumavesipullojen jemmaaminen kompostin pinnalle voi auttaa, mutta uutta kuumaa vettä tulisi vaihtaa pulloihin riittävän usein. Näillä keinoilla pieneliöt saadaan hereille ja komposti käyntiin!

Kompostointiin löytyy simppeleit ohjeet muun muassa [Biolanin sivuilta](#) ja vertaistukea ja kokemuksia kompostin herättelystä löytyy myös googlaamalla esimerkiksi ”kompostin herättely”.

Jos biojätteen kompostointi on vasta mietinnässä, ohjeita sen hankkimiseen löytyy esimerkiksi Kiertokapulun [Kompostorin hankintaoppaasta](#). Kompostointi on ekoteko, jolla maatuvan jätteen ravinteet saadaan takaisin kiertoon. Lisäksi syntyy säästöä jätemaksuissa!

Kaupunkialueella pientaloasukas voi harkita kompostoinnin sijaan myös biojätteen kimpfakeräystä yhdessä naapureiden kanssa. Lisätietoja löytyy oman jäteyhtiön sivuilta.

- **4. vinkki: Vihreää energiaa!**

Sähkösopimuksen kilpailuttaminen on helppoa ja nopeaa. Esimerkiksi Energiaviraston [Sähkönhinta.fi](https://www.energiavirasto.fi/)-palvelussa pääset valitsemaan tuotantotavaksi aurinko, vesi, tuuli tai biomassa, tai rajaamaan yhdellä klikkauksella haun koskemaan ”vain uusiutuvilla energialähteillä tuotettuja tuotteita”. Lähtötiedoiksi tarvitset vain postinumerosi ja arvion vuosikulutuksestasi (kWh). Lisäksi voit valita, etsitkö määräaikaista vai toistaiseksi voimassaolevaa sopimusta. Voit valita sopimustyyppiä myös pörssisidonnaisen, jolloin maksat sähköstä tuntiperusteisen kulutuksen mukaisesti (pörssihinta + myyjän perimä palkkio). Pörssisähkön valitsevan kannattaa seurata sähkönhinnan vauhteluita aktiivisesti ja olla valmis sopeuttamaan omaa kulutusta edullisen sähkön aikaan.

Sähkösopimuksen kilpailuttamiseen löytyy myös monia muita sivustoja, esimerkiksi [Sähkövertailu.fi](https://www.sahkovertailu.fi/), jossa pääset yhtä lailla valitsemaan energianlähteeksi ”uusiutuvat” eli vesi- ja tuulivoiman ja biopolttoaineet. Lähtötiedoiksi sivuston laskuriin tarvitaan asukkaiden määrä, pinta-ala, lämmitysmuoto ja arvio vuosikulutuksesta (kWh).

Tarjousten hakeminen eri sähkönmyyjiltä ei velvoita mihinkään, joten kaikki kestävästä energiantuotannosta kiinnostuneet voivat vertailla hintoja aivan rauhassa.

Energiaviraston sivuilta löytyy myös laajemmin tietoa [sähkön ostamisesta](https://www.energiavirasto.fi/).

- **5. vinkki: Aloita laatikkoviljely!**

Lavatarhat ovat nyt in! Viime vuosina kasvanut kiinnostus viljellä ruokaa itse on nostanut suosioon myös vanhan tavan viljellä laatikoissa. Laatikkoviljely soveltuu monenlaiseen maaperään, rikkaruohojen kitkentä vähenee, kasvit kasvavat ergonomisella korkeudella ja mikä parasta laatikoissa viljelykausi alkaa avomaata aiemmin. Lisäksi monivuotiset lajit talvehtivat laatikoissa, kunhan multatilaa on riittävästi. Lavatarha on hyvä vaihtoehto, jos tarvetta suurelle kasvimaalle ei ole.

Laatikkoviljelystä löytyy paljon tietoa ja inspiroivia kuvia oman laatikkoviljelmän perustamiseksi, googlaamalla esim. ”laatikkoviljely” pääsee hyvin alkuun. Ohjeita löytyy esimerkiksi Viherpihan [Näin perustat lavatarhan](https://www.viherpiha.fi/) ja Kotipuutarhan [Lavaviljely](https://www.kotipuutarha.fi/)-jutuista.

Näppärä rakentaa laatikot itse käsittelemättömästä (tai lämpökäsitellystä) puutavarasta. Itse tekemällä lavoista saa juuri sopivan kokoisia, muotoisia ja korkuisia. Lavakauluksia myydään myös valmiina ja etenkin suurempia määriä on kätevä tilata huomattavan edulliseen hintaan netistä. Löytyisikö laatikkoviljelystä innostuneiden kesken kimppatilaajia?

- **6. vinkki: Tekstiilejä tuunaamaan!**

Onko kaapissasi hyvälaatuisia vaatteita, jotka eivät enää syystä tai toisesta eksy päälle? Tai omistatko värikkäitä retroverhoja, jotka ovat hautautuneet kaapin perälle? Oletko jo kokeillut

tekstiilituunausta – päästä mielikuvitus valloilleen ja korjaa, uudista tai muodista vaatteita tai uusiokäytä laadukkaat tekstiilit ja tee niistä jotain aivan muuta.

Hyvälaatuinen materiaali kestää hyvin uusiokäyttöä ja esimerkiksi farkkukangas on kestävä ja monikäyttöistä. Monien vaatteiden elinkaarta on mahdollista jatkaa tuunaamalla vaatteille uuden ilmeen esimerkiksi koristelemalla. Tuunattavaksi kannattaa valita laadukkaiden materiaalien lisäksi itselle merkityksellisiä vaatteita tai tekstiilejä, joille haluaa antaa vielä lisää vuosia. Muutoin tarpeettomaksi käyneet tekstiilit voi kierrättää esimerkiksi kirpputoreilla tai lahjoittaa vaatekeräyksiin – sekajätekeräys ei ole ehjille ja puhtaille tekstiileille oikea paikka. Kotitalouksien tekstiilijätteen määrä on kasvanut viime vuosina huomasti, osin pikamuodin seurauksena mutta varsinainen tekstiilijätteen keräys on vielä varsin pienimuotoista.

Varoitus lienee paikallaan, sillä vaatetuunaus kookuttaa! Olisiko tässä uusi ja inspiroiva harrastus?

HUOM! Kankaisen kasvomaskin voi myös tehdä itse ja sen valmistukseen käy esimerkiksi vanha trikoopaita tai puuvillalakana – oivallista materiaalin uudelleenkäyttöä!

Ohjeet tee-se-itse-maskin tekoon käyttöohjeineen löytyy [Marttojen](#) sivulta. Ja muistutuksena, maski ei suojaakaan käyttäjää viruksilta, vaan suojaa toisia käyttäjän hengitysteistä leviäviltä pisaroilta!

